

KANDIDATNUMMER 3145

Sidetall 1 av 2

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

014

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Sapmi er den geografiske område samene bodde. Den etniske folkegruppe som bruker navnet "same" var tidligere "sapmi".

2. Hva er Nordkalotten?

Samisk område i Nord-Norge, Nord-Sverige, Nord-Finland og Nord-Russland heter Nordkalotten.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetikk, morsmål, personlige ønsker, eller en kombinasjon av dem.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Samene levde av fangst og de jaktet. De små jakt gruppene kalles siida. Basert på siida, samene etablerte bo plasser eller små byer og de flyttet fra en til andre.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene bodde så spredt i område, derfor var det vanskelig å samle folk og mobilisere motstand.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornuftspolitikken overfor samene ble praktisert.

Samiske barn måtte studere på norsk, og samene skulle snakke, lese og skrive norsk for å bruke jord.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

I paragraf 110a i Grunnloven står det at samene kan utvikle sin språk, kultur, identitet.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd samarbeider med samiske organisasjoner i nordiske land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var både sosialarbeider og historie forteller i det gamle samiske samfunnet. Noaiden, sjamanistisk lederen, kunne si hva som handlet fremtiden.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var lederen til religiøs bevegelse i 1840-tallet.
Bevegelsen hadde et konservativt syn som gjelder utbeukk av alkohol.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

og Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge fordi de kaster bort tjueårene i stedet for å finne ut hva vil de bli, hva vil de gjøre med livet sitt når de har mye tid.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Det som karakteriserer gruppen kidults/twixters er å være både ung og voksen. Det gjelder særlig tjueåringene/tjueårene, og trettiårene.

Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun mener unge er CV basert når det gjelder arbeidslivet. De gjør det som kan skrives på CV-en.

Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han innså utdannings viktighet og betydning i livet etter han testet arbeidslivet i noen år.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er stealende, man blir aldri håpfull og positiv om livet.
2. Den perioden i livet som gjelder tjueårene ~~gjelder~~ preger voksenlivet mest.
3. På midten av 2000-tallet ble både ung og voksen folk kallet "kidults" og "twixters" i USA.
4. Økte valgmuligheter er en ~~konsekvens~~ konsekvens av moderne livet og økonomisk utvikling.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir man fornøyd med livet sitt i trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som gir bolig, mat, klær og penger til de unge.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper _____
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret fordi de vet ingenting om søken.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at de unge skulle ikke føle seg skyldig på grunn av deres for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har bestemt seg å fortsette studiene sine.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble fant død,
- å spille _____ en av sangene hennes ble spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes har fått samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handler om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde
- å fortelle en krig, og boka forteller at de var unike, at alt de
- å gjøre har gjort var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig i lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist ~~fortalte~~ fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale betaler godt betal, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva er livet byer på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
- å leve om alt dette, hvis hun har levd.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (så) De unge har ofte store forventninger, så mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor kan mange av dagens tjuåringere bli skuffet når de kommer i trettiårene.
- (for) Mange av dagens tjuåringere kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, for de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
- (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, av den grunn kan mange av dagens tjuåringere bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktigste periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er mange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

av 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi venter til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Noen flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere greier å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner det helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, sune verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å kjøpe maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere hundre abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene må bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer Rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk noen nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link til bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter seg på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

"Det vidunderlige skal skje" sier Nora i Et dukkehjem. Nora er en radikal kvinne i 1800-tallet og forlater sin mann, Torvald, på slutten av stykket. Nora nevner "Det vidunderlige" første gang i annen akt og mener at de skulle skje på slutten, blant annet gleder hun seg til det. I Et dukkehjem får vi ikke forklaring til "Det vidunderlige", derfor er det fremdeles en stor diskusjon: "Hva mener Nora ved Det vidunderlige?"

Når det gjelder 1800-tallets sosiale forhold, er det ikke vanskelig å si at menn og kvinner har ikke like rettigheter. Mens menn forsørger familien, må kvinner være hjemme med barna og bare tenke om huset og mannen sin. Nora og Torvald Helmer i Et dukkehjem er et typisk 1800-tallets ektepar i begynnelsen. Etterpå, blir Nora lei av alt. Hun blir lei av sin mann og bli en dukke hustru. Torvald er en typisk mann i sin samtid som tror ære religion og jobb er svært viktig. Han er glad i Noras kropp mer enn hennes personlighet. Han snakker aldri noe alvørlig med Nora og oppfører henne som et vakkert dukke.

Det er mulig at Nora mener å forlate sin mann som "Det vidunderlige". Hun forlater huset ganske glad, gjør det alene og sier at hun vil finne ut hvem er henne i livet. Hele situasjonen er noe vidunderlig til Nora.

Fra den ene til den andre, det kan være Det vidunderlige å få like rettigheter med menn, eller at Torvald aksepterer henne som et menneske, ikke bare en hustru.

Til slutt vil jeg si at "Det vidunderlige" symboliserer kvinners kamp, motstand til å leve likeferdig i samfunnet. Deres motvilje til å være dukker. "Det vidunderlige" har skjedd i ~~den~~ fleste kanter av verden idag. Det hadde vært lykkelige nyheter for Nora!